

කෘෂිකර්මය ජෛව විවිධත්වය සහ සංරක්ෂණය සඳහා ප්‍රශ්න හා පිළිතුරු

1. ශ්‍රී ලංකාවේ දක්නට ලැබෙන විවිධ පස් වර්ග මොනවාද? ඒවා නම් කරන්න.
2. මේ වර්ග අතුරින් බොරළු ලෝම පස් ඇත්තේ කවර ප්‍රදේශයක ද? එම පසෙහි ස්වභාවය හා පැහැය කවරේද? මෙම පසෙහි වගාවට යෝග්‍ය බෝග වර්ග මොනවාද?
3. ශාක ප්‍රචාරනය යනු කුමක්ද? ශාක ප්‍රචාරනය කිරීමේ ප්‍රධාන ක්‍රම දෙක නම් කරන්න.
4. බීජ අක්‍රියතාවය යනුවෙන් හැඳින්වෙනුයේ කුමක් ද? මේ අක්‍රියතාවයට බුදු දෙන හේතු මොනවා ද?
5. වල් පැලෑටිය යනු කුමක් ද? වගා කරන ලද බෝගයට, වල් පැලෑටි වලින් සිදු වන හානි මොනවා ද?
6. විශේෂීකරණයේදී අනුගමනය කරන වල් පැලෑටි මර්ධන ක්‍රම තුන නම් කරන්න.

11 වෙනි පිටුවේ ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු

1. ශ්‍රී ලංකාවේ වෙනස් ආකාරවල පස් වර්ග රාශියක්ම දක්නට ඇතත් ප්‍රධාන වශයෙන් ඒවා කාණ්ඩ 9 ක් යටතේ දැක්විය හැක. ඒවා නම්,

- i. ලැටරයිට් පස (කඳුක් පස)
- ii. ලැටරිටින් පස
- iii. බොරළු ලෝම පස
- iv. අළු පැහැති පස
- v. රතු හා දුඹුරු වැලිලෝම පස
- vi. කුරුඳු පස
- vii. මයෝසින හුණු ගලින් සෑදුන පස
- viii. තෙත් පතන් පස
- ix. වියලි පතන් පස

2. ඉහත නම් කළ ප්‍රධාන පස් වර්ග අතුරින් බොරළු ලෝම පස වැඩි වශයෙන්ම පිහිටා ඇත්තේ ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපයේ උස් බිම් සහිත ගොඩ ඉඩම්වලය. මේ පස් වර්ගය රතු පාටින් හෝ රතු පාටට කිට්ටු පාටකින් යුක්ත ලෝම පසකි. පොටෑෂ් හා වෙනත් හෂ්ම වර්ග වලින් පෝෂිත වූ මෙම පස බෝග වගාවට හිතකරය. විශේෂයෙන් ආහාර බෝග සඳහා ඉතාම සුදුසුය. උදා: කපි පි, මුං, ඉරිඟු වර්ග, අල වර්ග, මිරිස්.

3. ශාකවල බෝවීම, ශාකගහනය වැඩිවීම හේවත් ශාකයකින් තවත් එම වර්ගයේ ශාක වැඩි ගණනක් ඇති වීමේ ක්‍රියා වලිය 'ශාක ප්‍රචාරණය' නමින් හැඳින්වේ. ප්‍රචාරණය සඳහා භාවිතා වෙන කොටස් ශාක වර්ගය අනුව වෙනස් විය හැක. සමහරවිට පුරෝහණය සඳහා යෙදෙන ඉතා විශේෂිත වූ කොටස් ශාකයක තිබිය හැක. උදා: බීජ සමහර විටක පොදුවේ ශාකයක බොහෝ කොටස් වලට ප්‍රචාරණ හැකියාවක් තිබිය හැක. උදා: දඬු කැබලි, පත්‍ර, කෙසේ වෙතත් බොහෝවිට ප්‍රචාරණ හැකියාවක් දරන්නේ ශාකය යම් කරමකට මේරුවාට පසුවය.

ශාක ප්‍රචාරණයේ ප්‍රධාන ක්‍රම දෙක නම්,

- i. ලිංගික ප්‍රචාරණය — උදා. බීජ මගින් දෙහි, තක්කාලි
- ii. වර්ධක ප්‍රචාරණය - වර්ධක කොටස් මගින් ඇති වන ප්‍රචාරණය- උදා: දඬු කැබලි, භූගත කඳන්- කෙසෙල් මයිසොක්කා.

4. බීජ පැල කිරීමේදී සමහරවිට ඇතැම් බීජ, පුරෝහණය සඳහා අවශ්‍ය නොවන මනස ඇතුළු සියළුම සාධක තිබුණත් පුරෝපණය නොවී පවතින බව පෙනී යයි. කුමන හෝ හේතුවක් නිසා බීජ කලලයේ වැඩිම නතර වීම හෝ ප්‍රමාද වීම මීට හේතුවයි. මේ සිද්ධිය 'බීජ අක්‍රියතාව' නමින් හැඳින්වේ. මේරු බීජ වර්ෂාවට ලක්වීම වැනි කරුණකදී මව් ශාකයේ තිබියදීම පැල වීමට ඇති ඉඩකඩ නැතිවීම වැනි වාසිද බීජ අක්‍රියතාව නිසා ඇති විය හැක. බීජ අක්‍රියතාවයට හේතු වන කරුණු කිහිපයක්ම වේ. උදා:

(අ) අපාරගමා බීජාවරණය - සමහර බීජ වලට ඉතා තද බීජාවරණ ඇත. උදා: පොල්, අඹ, රට කපු. මේ නිසා පැල කිරීමට දැමීමේ දී ජලය ඉක්මනින් උරා ගැනීමට බාධා පමුණුවයි. බීජය තුළට ජලය පිවිසීම වළකිනාක්කල් පුරෝහණයද පවා වේ. කලින් පෙහීමට දමා පැල කිරීම හෝ රට කපු වැනි බීජවල පිටත ආවරණය ඉවත් කර සිටුවීම හෝ මගින් මේ අක්‍රියතාව සමහරවිට වළක්වාගත හැකි වේ.

(ආ) අක්‍රිය කලල - වී, අර්තාපල් වැනි බෝගවල බීජ අස්වැන්න නොලූ විගස පැල කලාට පුරෝහණය නොවේ. මීට හේතුව බීජ කලලය

වික කාලයක් යනතුරු අක්‍රීය තත්ත්වයක පසු වීමය. සමහර රසායනික ද්‍රව්‍ය මගින් මේ තත්වය අවශ්‍ය නම් නැතිකරවා ගත හැක.

(ඇ) නිශේධන ද්‍රව්‍ය - සමහරවිට බීජ තුළම, ප්‍රරෝහණයට බාධා පවුණු වන නිශේධන ද්‍රව්‍ය ඇතුළත් වී තිබිය හැක. බොහෝ විට මෙවා ඇත්තේ බීජාවරණයේය. උදා: තක්කාලි, සෝද හැරීම, වියලීම හෝ වෙනත් ක්‍රම මගින් ඒ ඒ බීජ වල නිශේධකයන් ඉවත්කළ හැක. සමහර විට ප්‍රරෝහණ මාධ්‍යයේ (පස) තිබිය හැකි නිශේධන නිසා ද ප්‍රරෝහරණයට බාධා විය හැක.

5. අප විසින් වඩනු ලැබූ බෝගයක් අතරේ වැඩෙන, ඒ බෝගයට අහිතකර වන ඕනෑම ආගන්තුක පැලයක් - ඒ බෝගය ගැන සලකනවිට 'වල් පැලයක්' යනු වෙන් හැඳින් විය හැක. මේ අනුව මීරිස් පාත්තියක පැල වී තිබිය හැකි මදුරුතලා වැනි නිශ්ප්‍රයෝජන පැල පමණක් නොව එහිම තිබිය හැකි බටු පැලයක් වුව ද වල් පැලැටියක් ලෙස හැඳින්විය හැක. වගා කරනු ලැබූ බෝගයකට වල් පැලයකින් විය හැකි හානි සමහරක් පහත දැක් වේ.

i. ජලය උරා ගැනීම මගින් බෝගය හා තරහ කිරීම;

- ii. පෝෂක අවශේෂණයේ දී ඇති කරන තරහකාරී හානි;
- iii. ඉරු එළිය සඳහා ඇති කරන තරහකාරී හානි;
- iv. ඉඩ කඩ සඳහා ඇති කරන තරහකාරී හානි;
- v. අස්වැන්නේ තත්ත්වය බාල කිරීම. උදා: වල්පැල බීජ මිශ්‍ර වීම නිසා
- vi. රෝග හා පළිබෝධවල අතරමැදි ධාරකයන්ගේ ක්‍රියා කිරීම (විශේෂයෙන් බෝගය නැති කාලවල රෝග කාරකයන්ට නිවහනක් සැපයීම) හෝ රෝග හා පළිබෝධ කාරකයන් දරා සිටින 'ගබඩා' ලෙස ක්‍රියා කිරීමෙන් වෙන හානිය.

6. වී ගොවිතැනේ දී අනුගමනය කරන ප්‍රධාන වල් මර්ධන ක්‍රමයන් නම්,

- i. රසායනික ද්‍රව්‍ය භාවිතයෙන් කෙරෙන මර්ධනය උදා: ග්‍රැමෙක් සෝන්
- ii. යාන්ත්‍රික ක්‍රම භාවිතයෙන් කෙරෙන මර්ධනය උදා: රොටරි විධරය
- iii. ජලය බැඳ තැබීම මගින් කෙරෙන මර්ධනය - මෙවිට වල් පැල ප්‍රරෝහණය වීම වළකී.
- iv. අතින් වල්පැල ගැලවීම.

සැකසුම - පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ නිලධාරී, සී. එම්. විජේරත්න ගෙනී.